

 HELSINGIN YLIOPISTO
 HELSINGFORS UNIVERSITET
 UNIVERSITY OF HELSINKI

Kansalaisnavigointi – teatterin keinoin metropolialuetta kehittämässä

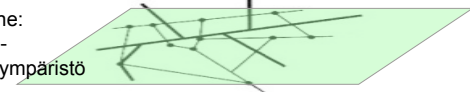
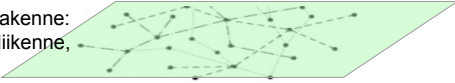
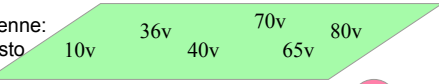
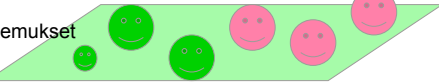

Tutkimuskysymyksiä turvattomuudesta ja asukkaiden arjesta

Rami Ratvio
 Geotieteiden ja maantieteen laitos, Helsingin yliopisto
 Studia Generalia 14.10.2011

Maantieteen ydinkysymykset ovat alueellisia

- Mikä ilmiö on kyseessä? Missä se sijaitsee? Miksi se esiintyy siellä?
- Mitä vaikutuksia ilmiöllä on? Mitä asialle pitäisi tehdä?

- Fyysinen rakenne: tieverkko, rakennukset, luonnonympäristö

- Toiminnallinen rakenne: palvelut, joukkoliikenne, koulut

- Sosiaalinen rakenne: alueen asujaimisto

- Asukkaiden kokemukset ja toiveet

- Yksittäisen asukkaan arki: esimerkiksi päivittäinen liikkuminen, muuttopäätökset

Maantieteiden ydinkysymykset ovat alueellisia

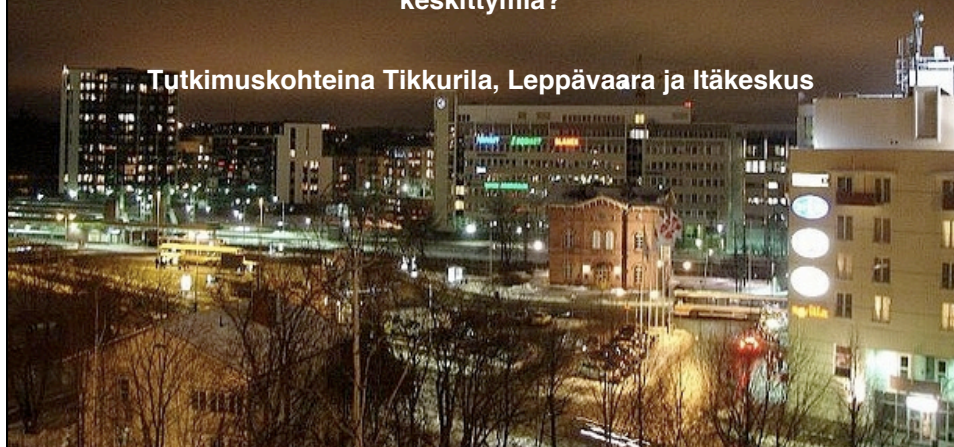
- Mikä ilmiö on kyseessä? Missä se sijaitsee? Miksi se esiintyy siellä?
- Mitä vaikutuksia ilmiöllä on? Mitä asialle pitäisi tehdä?

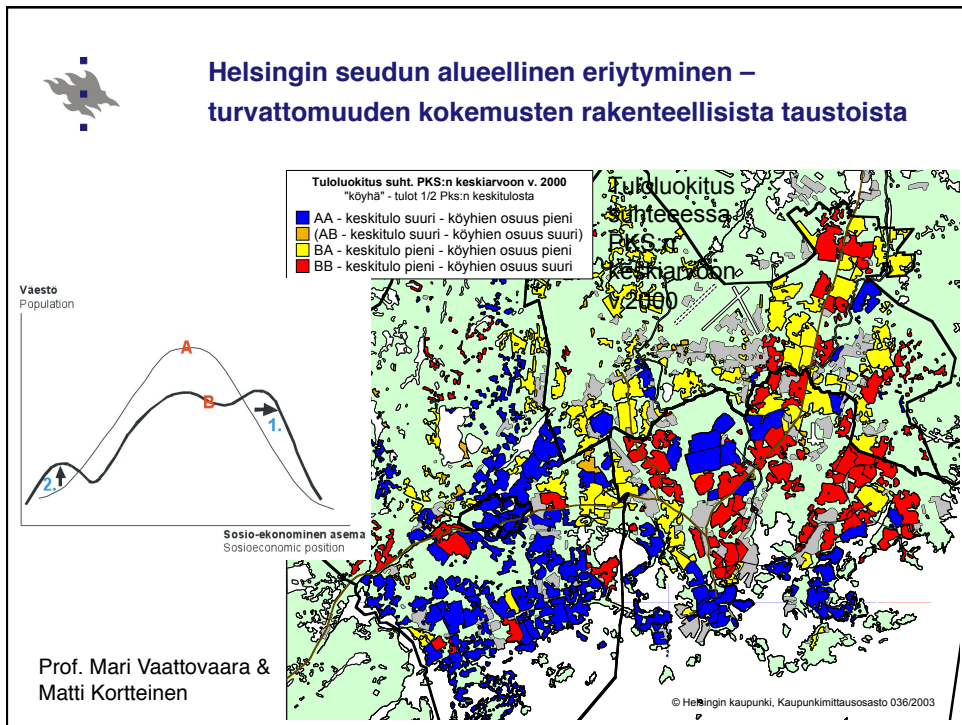
- Fyysinen rakenne: tieverkko, rakennukset, luonnonympäristö
- Toiminnallinen rakenne: palvelut, joukkoliikenne, koulut
- Sosiaalinen rakenne: alueen asujaimisto
- Asukkaiden kokemukset ja toiveet
- Yksittäisen asukkaan arki: esimerkiksi päivittäinen liikkuminen, muuttopäätökset

Prof. Mari Vaattovaara, Matti Kortteinen & tutkimusryhmä, HY

Miksi urbaaneissa sivukeskuksissa koetaan turvattomuutta ja minne turvattomuuden kokemukset paikantuvat? Kuinka urbaaneja sivukeskuksia tulisi kehittää niin, ettei niistä muodostu erityisiä turvallisuus- ja järjestysongelmien keskittymiä?

Tutkimuskohteina Tikkurila, Leppävaara ja Itäkeskus

Tutkimus ja keskustelu jatkuvat

Turvattomuuden kokemukset näyttävät olevan luonteeltaan sosiaalisia ja paikantuvan yhtenevästi. Tikkurila eroaa rakenteellisesti muista tutkimusalueista.

Miten tavoittaa ja ymmärtää koettu kaupunki?
Miten kehittää kaupunkikeskusta?

Kaupunginosasta tuli bilekeskus

Tikkurilan vaarallimmat paikat
Tikkurilan keskustassa on lähes 1400 ajoneuvotörmä ja väkivaltarikosta vuodessa* Keskeisintona on pikkukaupunkimaisuus säily.

Tärkeää
Tutkimuksen tulokset ovat tärkeitä. Ne auttavat ymmärtämään, miksi Tikkurila on vaarallinen paikka. Tärkeää on myös kehittää alueita, jotka ovat vaarallisia.

Tutkimus
Tutkimuksen tulokset ovat tärkeitä. Ne auttavat ymmärtämään, miksi Tikkurila on vaarallinen paikka. Tärkeää on myös kehittää alueita, jotka ovat vaarallisia.

Keskustelu
Tutkimuksen tulokset ovat tärkeitä. Ne auttavat ymmärtämään, miksi Tikkurila on vaarallinen paikka. Tärkeää on myös kehittää alueita, jotka ovat vaarallisia.

Tikkurilan keskusta on Uudenmaan toiseksi väkivaltaisimman paikka
Bilekeskus lietsoo levottomuutta

Tikkurilan asukkaat kaipaavat lisää vuokra-asuntoja
Vantaan kaupunki uudistaa keskustaa pikkukaupunkimallilla. Vaara on häiriöiden lisääntyminen.

Tikkurilasta tuli Vantaan hallinnollinen keskus sen jälkeen, kun Helsingin maalauskunnan keskus siirtyi Malmille ja Pöytäalalle.

Tikkurilasta tuli Vantaan hallinnollinen keskus sen jälkeen, kun Helsingin maalauskunnan keskus siirtyi Malmille ja Pöytäalalle.

Tikkurilasta tuli Vantaan hallinnollinen keskus sen jälkeen, kun Helsingin maalauskunnan keskus siirtyi Malmille ja Pöytäalalle.

Tikkurilasta tuli Vantaan hallinnollinen keskus sen jälkeen, kun Helsingin maalauskunnan keskus siirtyi Malmille ja Pöytäalalle.

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Kansalaisnavigointi – teatterin keinoin metropolialuetta kehittämässä

”Oletin, että kaikkia ei saa mukaan [...] mutta toisin kävi”.

Julkiset toimijat ja yhteisöt draaman ja soveltavan teatterin menetelmien käyttöä arvioimassa

Rami Ratvio
Geotieteiden ja maantieteen
laitos, Helsingin yliopisto

Studia Generalia 14.10.2011

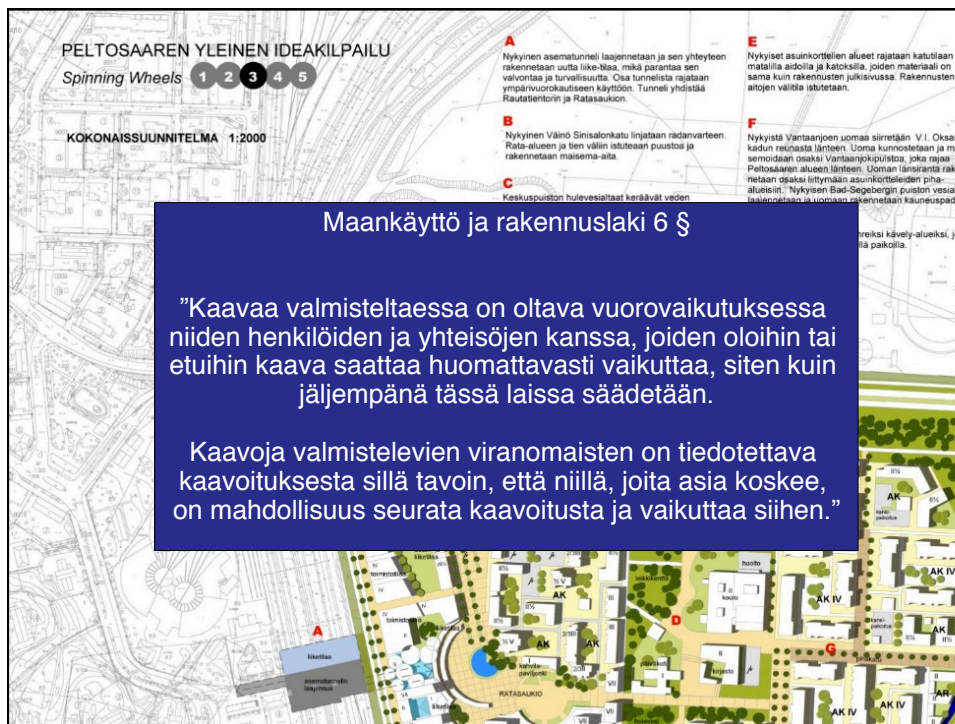

Itsearviointi- ja kehityskyselyn laadullisen osion toteutus

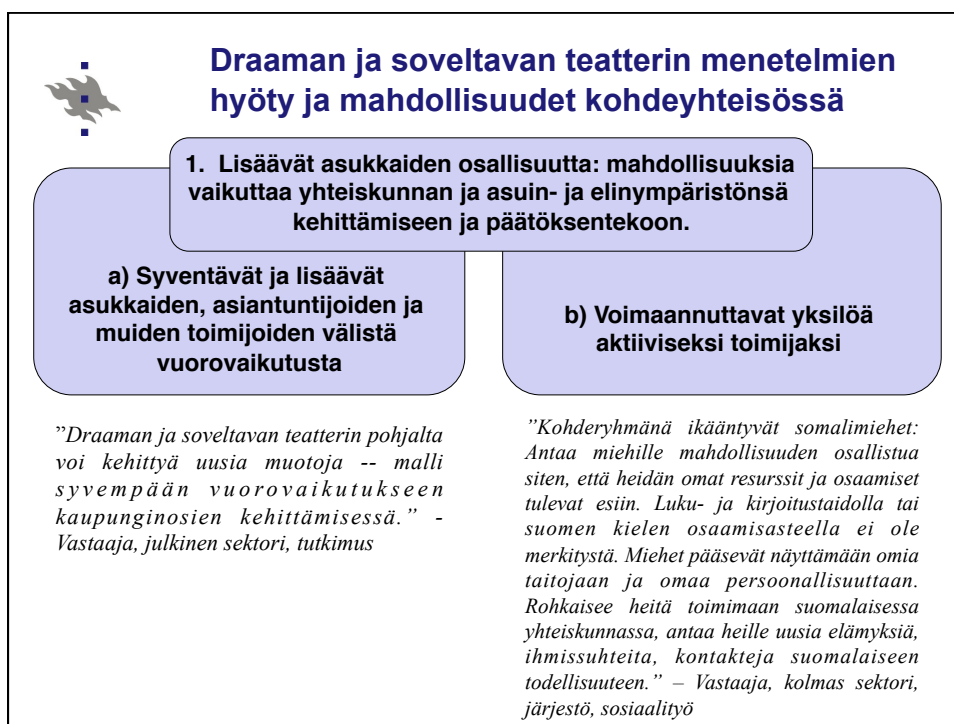
- Huhtikuussa 2011 sähköpostitse 55:lle hankkeen työpajaan osallistuneelle tai sitä suunnitelleelle henkilölle

• Julkiset toimijat: kaupunki (sosiaali- ja kulttuuripalvelut, kaupunkisuunnittelu, koulu)	5 kpl
• Julkiset toimijat: yliopistot ja korkeakoulut	2 kpl
• Yksityiset toimijat: yritykset (tutkimus- ja konsultointi, vähittäiskauppa)	2kpl
• Kolmas sektori: yhdistykset ja säätiöt (asukas- ja muut yhdistykset, kasvatus ja koulutus)	5 kpl
Vastaajia yhteensä	14 kpl

- Alueellisesti vastaajien organisaatiot ovat Helsingistä, Vantaalta ja Espoosta
- Vastauksia analysoitu aineistolähtöisesti teemoittelemalla

1. Mikä mielestäsi on draaman tai soveltavan teatterin menetelmien hyöty ja mahdollisuus kohdeyhteisöissänne?

Draaman ja soveltavan teatterin menetelmien hyöty ja mahdollisuudet kohdeyhteisössä

2. Lisäävät yhteisöllisyyttä alueella tai organisaatiossa

3. Tuottavat moniarvoisempaa ja moniäänisempää tietoa

”Olisi tärkeää, että asukkailla olisi paikka saada ilmaista ja perustella näkemyksiään ja saada niistä myös (positiivista) palautetta. Draamamenetelmät voivat tuottaa myös sellaisia osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia, joita muilla keinoin on vaikea saavuttaa. Positiivinen yhteisöllisyys on kuitenkin voima, jolle kaupunginosan hyvä henki paljolti rakentuu.” – Vastaaja, kolmas sektori, asukasyhdistys

”Tavanomainen asukasilta tuottaa usein äänekkäiden kellokkaiden mielipiteitä, jotka saattavat toisinaan olla hyvinkin triviaaleja alueen kehittämisen kannalta (ja muut kuulijat turhautuvat).” – Vastaaja, kolmas sektori, asukasyhdistys

Draaman ja soveltavan teatterin menetelmien hyöty ja mahdollisuudet kohdeyhteisössä

1. Lisäävät asukkaiden osallisuutta:

a) Syventävät ja lisäävät asukkaiden, asiantuntijoiden ja muiden toimijoiden välistä vuorovaikutusta

b) Voimaannuttavat yksilöä aktiiviseksi toimijaksi

2. Lisäävät yhteisöllisyyttä alueella tai organisaatiossa

3. Tuottavat moniarvoisempaa ja moniäänisempää tietoa

4. Virkistävät ja rentouttavat

”Draaman tekeminen myös rentouttaa ja virkistää näin yhteisöllisessä käytössä. Työyhteisön yhteistyön paraneminen ja työntekijöiden tutustuminen toisiinsa. Työyhteisön virkistyspäivä.” – Vastaaja, julkinen sektori, sosiaali- ja kulttuurityö

2. Mikä haastaa draaman ja soveltavan teatterin käyttämistä kohdeyhteisöissänne?

Draaman ja soveltavan teatterin menetelmien käytön haasteet kohdeyhteisössä

1. Osallistujien löytäminen ja motivoiminen

"Epäilevä ennakoasenne draamaan voi vaikeuttaa mukaan tulemistä, varsinkin jos potentiaaliset osallistujat ovat entuudestaan vieraita toisilleen. Näin meillä usein onkin asian laita." – Vastaaja, kolmas sektori, kasvatus ja koulutus

"Oletin, että kaikkia ei saa mukaan, erityisesti oletin senioreiden ja nuorten vastustavan menetelmiä. Mutta toisin kävi." – Vastaaja, julkinen sektori, kaupunki

2. Menetelmät vaativat järjestäjältä kykyjä ja resursseja

"Menetelmä vaatisi toimiakseen ammattilaisen tai sitten jonkun yhdistystoimijan kouluttautumisen, mikä voi olla vapaaehtoistyössä erittäin haastavaa. Olisi hienoa, jos esim. kaupungin vuorovaikutussuunnittelijoilla olisi tällaista osaamista, tai heillä olisi mahdollisuus käyttää alan osaajia työssään." – Vastaaja, kolmas sektori, asukasyhdistys

Draaman ja soveltavan teatterin menetelmien käytön haasteet kohdeyhteisössä

3. Menetelmät vaativat osallistujilta kykyjä ja resursseja

"Em. seikka, että useimmat vain tulevat ja lähtevät kiireellä pois. Ryhmiä on päivittäin useita ja eläkeläisten päivät ovat kiireisiä." – Vastaaja, julkinen sektori, sosiaali- ja kulttuurityö

"Monet asiakkaistamme, joiden kanssa toimintakeskuksessa työskennellään ja on työskennellyt ovat osattomia, syrjässä monesta olevia ihmisiä, mielenterveyskuntoutujia, pitkäaikais-työttömiä ja ikäihmisiä. Heille teatterin tekeminen on uutta ja uskomatonta (minä näyttelen, teen teatteria). Mitä tähän sanoisi, no vaikka seuraavaa, saada ihmiset uskomaan, että voi heittäytyä draaman pyörteisiin eli rohkaista ihmisiä mukaan." – Vastaaja, julkinen sektori, sosiaali- ja kulttuurityö

4. Menetelmien pysyvässä hyödyntämisessä on haasteita

"Seuraava haaste on kuinka edetä onnistuneen alun jälkeen -- kuinka juurruttaa onnistumisia, hyviä käytäntöjä?" – Vastaaja, julkinen sektori, tutkimus

3. Millaista tietoa draaman ja soveltavan teatterin menetelmin mielestänne saa?

Draaman ja soveltavan teatterin menetelmien tuottaman tiedon luonne

1. Jaettua tietoa

2. Kokemuksellista tietoa

” Olennaista on paikallisten asukkaiden kokemuksellisen tiedon tekeminen läpinäkyväksi. Jos asukkailta vain kysytään mielipiteitä, niin saadaan kirjava joukko vastauksia, mutta draaman ja soveltavan teatterin keinoin (ryhmähaastatteluissa voi olla sama tavoite) on mahdollista päästä pidemmälle.” – Vastaaja, julkinen sektori, tutkimus.

- Aitoja, sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksia, tunteita ja toiveita, herkkiä ja vaikeita asioita, epäkohtia ja huolenaiheita, kokemuksellista tietoa näkyväksi, näkymättömiä ja piiloteltujakin tietoja, heikkoja signaaleita, kehoallista tietoa, poistaa turhia ennakkoluuloja ja pelkoja.

Draaman ja soveltavan teatterin menetelmien tuottaman tiedon luonne

3. Moniarvoista, moniäänistä ja tasa-arvoisempaa tietoa

4. Parempaa ymmärrystä osallistujista ja heidän taustoistaan – sekä asukkaille että asiantuntijoille.

”Työtapa, jossa asiantuntijat ja päättäjät eivät istu muusta yleisöstä erillään tuottaa monipuolista tietoa: myös päättäjät on asukas, joten hän voi draamatyöpajassa toimia myös tässä roolissa. Kynnys kommentoida ja kertoa mielipiteitä on näissä menetelmissä niin matala kuin voi olla - tietoa ja näkemyksiä tulee varmasti paljon, koska puheenvuoroihin perustuvan kommunikoinnin lisäksi voi kommunikoida muillakin tavoilla: kirjoittamalla, pantomiiminä, yksilönä, ryhmän jäsenenä etc. Työtapa on varmasti tasa-arvoinen kaikille” – Vastaaja, kolmas sektori, kasvatus ja koulutus.

”Esitys muistoista, [...] antoi hyvän kuvan esim. siitä miten asiakkaat ovat aikoinaan tänne tulleet ja mitä talon toiminta on heille antanut – oli mielenkiintoista kuultavaa ja antoi myös tietoa siitä miten kannattaa tiedottaa ja millaiset asiat ihmisiä yhdistävät.” – Vastaaja, julkinen sektori, sosiaali- ja kulttuurityö

4. Onko teillä joitakin oivalluksia tai toiveita ko. menetelmien käytöstä toimialallanne tai edelleen jossakin aivan uudessa yhteydessä?

Toiveet ja oivallukset draaman ja soveltavan teatterin menetelmien käytöstä

1. Erityisryhmien tiedon ja tarpeiden esiin nostajana

”Erilaiset erityisryhmät kannattaa pitää mielessä. Hyvin toimeentuleva keskiluokka osaa muutenkin hoitaa asiansa ja etunsa. He osaavat käyttää nykyisiä, tavanomaisempia vuoro-vaikutuksen keinoja ja välineitä. Toinen mieleen tuleva asia on yhteisöllisyys. Draama ja soveltava teatteri voi soveltua tuomaan esiin mikä voisi yhdistää erilaisia porukoita. Ylipäätään olisi tärkeää, että ymmärtäisimme toisiamme, vaikka emme olisi aina samaa mieltä.” – Vastaaja, julkinen sektori, tutkimus.

2. Yhteisöllisyyden ja yhteistoiminnan herättäjänä

”Mitä paremmin asukas tai alueella muuten liikkuva havaitsee ympäristönsä, sitä paremmin viihtyvyys alueella kohenee. Henkilössä itsessään tapahtuneet pienetkin oivallukset ja sitoutumiset alueeseen voivat vähentää mm. roskaamista, ilkeävaltaa ja turvattomuuden tunnetta, samalla suhtautuminen kanssaihmiisiin muuttuu positiivisemmaksi.” – Vastaaja, kolmas sektori, asukasyhdistys

Toiveet ja oivallukset draaman ja soveltavan teatterin menetelmien käytöstä

3. Menetelmien kehittäminen ja käytön levittäminen organisaatioissa

- Uusia vetäjiä ja osaajapankkeja, toimintaa useisiin kaupunginosiin
- Kurssien organisointi
- Yhdistetään draamaa, roolipeliä ja simulointipeliä asuinalueiden kehittämiseen
- Menetelmät mukaan sosiaalialan koulutukseen
- Kehittäminen tutkimusmenetelmänä

4. Menetelmien tuominen uusiin paikkoihin ja tilanteisiin

- Asukastilaisuuksiin
- Sinne missä ihmiset ovat
- Kauppakeskuksiin
- ”Toreille kansan pariin”
- Työpaikoille

Kiitokset!

Rami.Ratvio@helsinki.fi